

Skildring av Gjorslevs slott

Återutgivning av text från 1868

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Skildring av
Gjorslevs slott
– Återutgivning av text från 1868

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-426-2

Copyright © 2017 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du veta mer om det danska slottet Gjorslev på Själland.

Du får en kort beskrivning, en historik och en inblick i hur man såg på den här byggnaden på 1800-talet.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1868 i tidskriften ”Nordiska taflor. Pittoreska utsigter från Sverge, Norge och Danmark. Tredje bandet” med rubriken ”Herregården Gjorslöv”. Texten och illustrationen publicerades anonymt.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Skildring av Gjorslev slott år 1868

Den här texten publicerades ursprungligen år 1868 i tidskriften "Nordiska taflor. Pittoreska utsigter från Sverige, Norge och Danmark. Tredje bandet" med rubriken "Herregården Gjorslöv". Texten och illustrationen publicerades anonymt.

Nästan alla gamla herresäten hafva en dubbel historia – en inre, godsets, och en yttre, hvilken genom innehafvarens eller egarens person är förenad med landets häfder. Den förra kan hafva sitt ganska stora intresse, synnerligen för den som vill studera gången af sitt lands utveckling, och innehåller alltid några stora, gemensamma grunddrag; den andra är deremot för hvar särskild gård mera egendomfig och tillfölje deraf mera omvexlande och underhållande. Gjorslöv saknar helt och hållet all yttre historia.

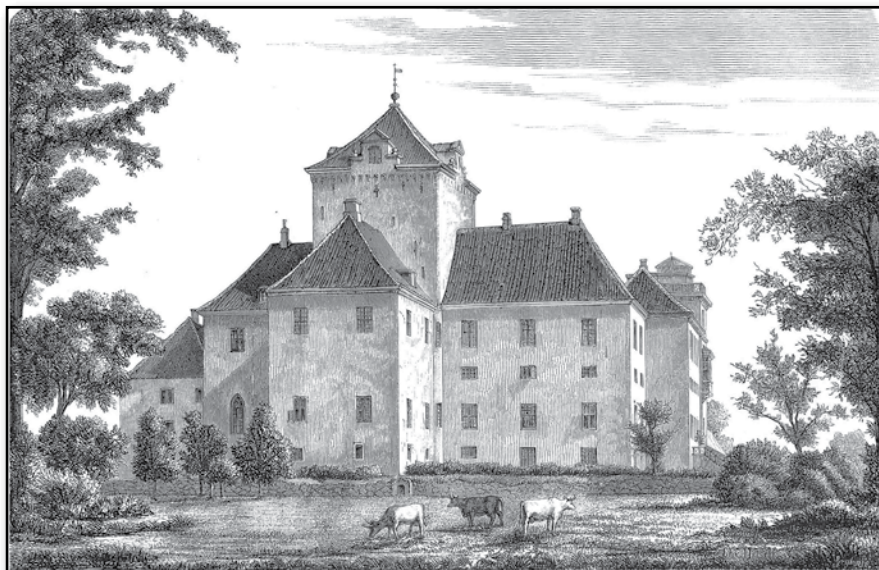
I Holtugs socken inom Stevns härad låg i forna tider en by som hette Gjorslöv. Då genom dråpet på Ulf Jarl Svend Estridsen ådragit sig kyrkans vrede och stött sin trofaste vän, biskop Wilhelm, ifrån sig, skänkte han, för att försona sig med kyrkan

och biskopen, år 1071 halfva Stevns härad till biskopsstolen i Roeskilde. Såsom domkyrkans egendom, gick nu gården såsom kyrkligt län i arf från den ena biskopen till den andra, tills den genom reformationen 1536 och den dermed förenade reduktionen af kyrkogodsens blef ett kronogods.

Gjorslöv stannade ej länge i kronans ego; redan 1540 skänkte konungen det åt Peder Svave, en pomersk adelsman som förvärfvat sig stora förtjenster såväl om Danmarks politik som om reformationen. Sedan godset flera gånger ombytt egare, finna vi det i slutet af förra århundradet tillhöra den bekanta Lindencrone-släkten, hvars liberalitet skadade dess utveckling. En följd häraf var att kammarherren Johan Frederik Lindencrone, känd såsom fader till skaldinnan Louise Hegermann-Lindencrone, år 1793 för en summa af 400,000 R:dr R:mt sålde det af tre gods bildade fideikomisset åt en ostindisk nabob, Jacob Brønnum Scavenius. Detta köp helsades ej med glädje af framstegspartiet i Danmark, som uti en allmän hemmansklyfning såg åkerbrukets bästa stöd. Emellertid uträttade Scavenius mycket för godset, då han skyndsamt försatte det föråldrade i ett tidsenligt skick och med mycken kraft ledde utskiftningen af bondehemmanen. Vid hans död 1828 öfvergick egendomen till hans äldste son, kammarherren Peter Brønnum Scavenius, en man som med faderns praktiska duglighet och intresse för godset förenade en ovanlig vetenskaplig bildning, och som redan tidigt tog verksam del uti det ånyo uppvaknande, politiska lifvet i Danmark.

Gårdens gamla hufvudbyggnad har af honom under led-

ning af professor Hetsch blifvit tillökt och förskönad. En stor trevåningsflygel har blifvit uppförd, och i öfversta delen af tornet finnes ett astronomiskt observatorium. Ett rikhaltigt och värdefullt bibliotek och en kortsamling, hvars make knappast finnes i någon europeisk privatmans ego, hafva under den nuvarande innehafvaren blifvit derstädes samlade.

Herregården Gjorslöv på Själland.

Viktiga ord och personer

Fideikommiss.

En typ av egendom som inte kan säljas utan måste gå i arv. I Sverige finns det fortfarande kvar ett 40-tal fideikommiss, de flesta är stora gårdar med stort kulturhistoriskt värde.

Hegermann-Lindencrone, Louise.

[1778–1853] Dansk författarinna. Växte upp på Gjorslevs slott och ärvde det år 1817. Skrev bland annat "Eleonora Christina Ulfeldt" (1817), "Troubadouren" (1820) och "Treårskrigen" (1848).

Hetsch, Gustav Friedrich.

[1788–1864] Tysk arkitekt som framför allt var verksam i Danmark. Några av hans mest kända byggnader är Synagogan samt Sankt Ansgar Kirke i Köpenhamn, Klintholms herrgård, von Hessen-villan i Helsingborg och Steensgård i Langeland.

Lindencrone, Johan Frederik.

[1746–1817] Dansk kammarherre och godsägare. Drev i flera år familjeslottet Gjorslev men sålde det senare. Är kanske mest känd för sin översättning av bröderna Grimms sagor till danska.

Nabob.

Svensk stavning av den indiska furstetiteln "nawab". Användes framför allt av muslimska härskare i Indien.

R:dr r:mt.

Valutaenhet. Enheten riksdaler riksmünt infördes 1855 och innebar en övergång till decimalsystemet. En riksdaler motsvarade 100 öre. Enheten ersatte det tidigare använda riksdaler specie, en riksdaler specie var värd fyra riksdaler riksmünt. Valutaenheten ersattes år 1873 med kronan.

Scavenius, Jacob Brønnum.

[1749–1820] Dansk handelsman och godsägare. Drev flera stora danska gods, bland annat Gjorslev, Søholm och Klintholm på Møn.

Scavenius, Peder Brønnum.

[1795–1868] Dansk politiker och godsägare. Drev flera stora danska gods, bland annat Gjorslev och Klintholm på Møn. Var en av grundarna av den danska banken Privatbanken.

Svave, Peder.

[1496–1552] Pommersk diplomat, riksråd och adelsman. Tjänstgjorde under större delen av sin karriär i dansk tjänst. Var under flera år ägare av det danska slottet Gjorslev.

Svend Estridsen.

[1019–1076] Dansk kung från 1047 tills sin död år 1076. Är mest känd för förlusten vid den stora flottstriden vid Nissan år 1062 mot norske kungen Harald Hårdråde.

Biskop Wilhelm.

[död 1074] Dansk biskop i Roskilde från 1060 tills sin död år 1076. Det finns många legender om biskop Vilhelm. Han ska bland annat ha bannlyst kung Sven Estridsson sedan denne låtit mörda flera män i kyrkan.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Här kan du söka bland e-böcker från flera olika förlag om en rad olika ämnen, bland annat historia och arkeologi.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulla patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare"

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Ett besök i Roms katakomber år 1870"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)